

1° ex S. Scripturâ, ubi indefinitè Apostolis et omnibus Sacerdotibus, *Luc. xxii*, dixit Christus : *Hoc facite in meam commemorationem*. Cui accedit dispositio Tridentini, sess. 23, c. 13, *de Ref.*, statuents : « Curet Episcopus, ut Presbyteri saltem diebus dominicis et festis solemnibus; si autem curam habuerint animarum, tam frequenter ut suo muneri satisficiant, Missas celebrent. » Ubi per verbum *Saltem*, ultra dies præceptos, Concilium aliis diebus, sine exceptione, celebrationem consulit. 2° Patet ex PP. Sic S. Andreas Apostolus, in *Actis* ejus a Labbe defensis, et contra nonnullos criticos vindicatis, Tyranno suo dixit : *Quotidie Deo immolo Agnum immaculatum*. S. Hippolytus M., in *Orat. de consumm. mund.*, t. 3, *Biblioth. PP.*, quam idem Labbe tuetur ait : « Venite, Pontifices, qui purè mihi sacrificium die noctuque obtulistis, ac pretiosum corpus et sanguinem meum quotidie immolâstis. » S. Cyprianus cum PP. Africanis, *Ep. 54, ad Cornel.*, ait : *Qui sacrificia Dei quotidie celebramus, hostias Deo et victimas* (fideles per Eucharistiam ad martyrium muniendo) *preparemus*. S. Augustinus, *Ep. 23, ad Bonifac.*, inquit : « Nonne semel immolatus est Christus in seipso, et tamen in Sacramento non solum per omnes Paschæ solemnitates, sed omni die populis immolatur. » Eandem praxin Sanctorum esse, præter exempla SS. Basilii, Ambrosii et aliorum apud Raynaudum, t. 16, *Heteroclit. spir. S.* 4, punct. 1, confirmat illud S. Cassii Episcopi Narniensis, de quo S. Gregorius, l. 4 *Dial.*, c. 56, et *Hom. 37 in Evang.*, laudat, quòd « mos illi erat quotidianas Deo hostias offerre, ita ut pene nullus dies vite ejus abscederet, quo non omnipotenti Deo hostiam placationis immolaret. » S. Thomas, 3^a p., q. 82, a. 10, ait : « Unusquisq; tenetur uti gratiâ sibi datâ, cum fuerit opportunum... Opportunitas autem Sacrificium offerendi non solum attenditur per comparationem ad fideles Christi, quibus oportet Sacramenta ministrari, sed principaliter per comparationem ad Deum, cui consecratione hujus Sacramenti Sacrificium offertur. Unde Sacerdoti, etiamsi non habeat curam animarum, non licet omnino a celebratione cessare, sed sal-

tem videtur quòd celebrare teneatur in præcipuis festis. » Ubi verbo *saltem* consilium frequenter et quotidie celebrandi satis indicat. Et Gerson, in *Reg. mor.*, ait : « Laudabilis est, quàm oppositum, cæteris paribus, et cessante legitimo impedimento, quotidie celebrare. » Quod fusiùs probat *Tr. de præp. ad Miss.*, consid. 4. Ex his 3° eruitur ratio, tum ob ipsorum celebrantium maximam utilitatem, sive quatenus se communicant, sive quatenus sacrificant, quæ se abstinendo privant; tum ob ingentem utilitatem, in Ecclesiam universam, omnesque fideles vivos et defunctos promanantem; tum quia aliàs Sacerdos a suo officio deficit, et talentum suum in terrâ fodit; tum quia quotidiana celebratio magis est conformis institutioni SS. Eucharistiæ per Christum, qui voluit hoc Sacramentum esse panem quotidianum aliquibus fidelibus, maxime verò Sacerdotibus.

OBJECTIONES SOLVUNTUR.

SCHOLIUM. Argumenta, quæ contra frequentiam Communionis in nondum perfectis protulit Arnaldus, § 416, schol. 25, etiam contra frequentem vel quotidianam celebrationem objicit, quibus sequentiâ specialiter addi possunt. I. Quia olim per duodecim sæcula, maxime in Oriente, unica Missa per hebdomadam legebatur, etiam in observatissimis et numerosissimis monasteriis, teste Cassiano, l. 3 *Inst.*, c. 11. Et Baronius, *ad annum* 1054, notat in magno templo S. Sophiae Constantinopoli in magnâ copiâ Sacerdotum eundem morem servatum fuisse, sicut etiam in Ordine Carthusiano, ut testatur et collaudat Petrus Blesensis, *Ep. 86, l. 24, Bibl. PP.*, confirmans hoc exemplo SS. Benedicti, Pauli Eremitæ, et Antonii M., qui ex reverentiâ noluerunt fieri præbyteri; imò nec de SS. Apostolis probari potest quòd quotidie celebraverint. Et S. Franciscus Seraph., t. 1 *Opusc.*, ep. 12, ait : « Monco et exhortor in Domino, ut in locis, in quibus morantur fratres, una tantum celebretur Missa in die. » Et ex vitâ S. Ignatii Loiola, in *Act. SS. Antwerp.*, die 30 jul., in *Comm. præv.*, § 86, constat eum in quotidiana Missæ celebratione continuum non fuisse. Resp. Ex his omnibus nil nisi varia Ecclesiæ disciplina in frequenti vel quotidiana celebratione eruitur, quæ tamen meriti hodie obtinuit : quia frigescente mundo tante victimæ flammis fidelium corda jugiter accendi ops fuit, uti observat Rupertus,

l. 2 de *Div. off.*, c. 10. Deinde omissionis quotidianæ celebrationis olim variæ causæ fuerunt. Sic in monasteriis frequens causa erat, quia vix unus vel nullus erat presbyter, uti ex *Vit. PP.*, l. 2, c. 11, constat. In templo S. Sophiae causa erat redituum inopia, cui tamen Constantinus Monomachus imperator subvenit, constituit amplis redditibus, et quotidiæ sacra celebrarentur, uti ex *Cyropalate* notat Ibiidem Baronius. In Oriente etiam impedimento esse potuit Liturgiæ prolixitas, et licentia Sacerdotibus concessa ulendi matrimonio jam contracto. Blesensis testimonium solium probat posse laudabilem esse consuetudinem non quotidie celebrandi, ob reverentiam; vel alios bonos fines, nec idæo Carthusianum Ordinem, ubi tamen hodie etiam quotidiana celebratio viget, deserendum esse. Id quod exempla aliata solum aliquatiter probant: quia non est par ratio, nolle ex reverentiâ acceptare Sacerdotium, quod allegati Sancti fecerunt, et nolle susceptum Sacerdotium exereere, quod de nullo Sancto legitur, nisi fortè de Abbate Mathue, in *Vit. PP.*, l. 3, n. 188, qui cum discipulo suo invitatus ordinatus est. Apostolos quotidie celebrasse patet tum ab exemplo S. Andrea: tum quia alias fidelibus quotidie communicantibus præire non potuissent. S. Franciscus, uti Wadingus notat, solum rogat ut a quotidiana celebratione fratres abstinere, veritus ne sine debitâ reverentiâ fiat; relinquendo tamen libertatem, ut pro suo quisque spiritu quotidie celebraret. S. Ignatius, ut loco citato memoratur, ob elevationes et lacrymas rariùs, præsertim in publico, celebrabat. II. Frequentia celebrandi contemptum parit, et ex raritate crescit reverentia Sacramenti; et Molina Carthusi, in sua *Instruct. sacerdot.*, exitiam sanctitatem ad usum Sacrificii requirit, et iuxta Arnaldum, tr. 7, c. 8, male concludit, dum omnes indiscriminatim Sacerdotes perfectos et imperfectos ad quo idianam celebrationem hortatur. Respondet: Frequentia aliquoties contemptum, et raritas reverentiam parit; non per se, et ex natura ipsius celebrationis, sed per accidens, et indispositione celebrantis, quo casu laudabilis erit frequentia interruptio. Molina etiam bene concludit; nam licet omnis Sacerdos deberet esse perfectus, ut vel semel sacrificet, non ideo consilium est, imò nec licitum, ut qui perfectus non est nunquam sacrificet: quia in eo majus universale bonum sine proprio præjudicio et cum aliquo saltem profectu prævaleat. III. Quotidiana Communio nonnisi perfectis permittitur: ergo etiam quotidiana celebratio. Respondet Suarez, d. 80, sect. 3, concl. 4: « Munus sacrificandi non est privatum, sed publicum, nec prodest soli sacrificanti, sed toti Ecclesie; et ideo, dummodo indignus non sit, et moraliter ac humanam diligentiam adhibeat, quamvis sit imperfectus, non debet ab hoc sacro munere cessare. Accedit etiam,

quia cum sit specialiter ad hoc munus consecratus, et habet proprium ac peculiare jus ad offerendum, et habet paratum speciale divinum auxilium, ut sancte conficiat. »

§ 430.

AD QUOTIDIANAM CELEBRATIONEM DIGNA PRÆPARATIO REQUITUR.

Ut verò Sacerdotes non incongruenter quotidie celebrare possint, student sanctè vivere, et ad Sacrificium hoc offerendum dignè se disponere. De qua præparatione, præter alios, citatus Molina, tr. 4, optimè agit, et ea etiam, quæ t. I dicta sunt, videri possunt. Prob. 1^a ex S. Scripturâ, *Lev. xxii, 32*, Sacerdotibus dicitur: *Ne pollutis nomen meum sanctum, ut sanctificet in medio filiorum Israel: ego Dominus, qui sanctifico vos.* Et *Malach. i, 6*: *Dicit Dominus exercituum ad vos, o Sacerdotes! qui despicitis nomen meum, et dixistis: in quo despiciamus nomen tuum?* Et Tridentinum, sess. 22, in *decr. de Celebr. Missæ*, docet: « Quanta cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ Sacrificium omni Religionis cultu ac veneratione celebratur, quivis facile existimare poterit, qui cogitavit maledictum in sacris Litteris vocari, qui facit opus Dei negligenter. Quodsi necessario fateamur, nullum aliud opus adeo sanctum ac divinum a Christi fidelibus tractari posse, quam ipsum tremendum Mysterium, quo vivifica illa hostia, quæ Deo Patri reconciliati sumus, in Altari per Sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam appareat omnem operam et diligentiam in eo ponendam esse, ut, quantâ maximâ fieri potest interiori cordis munditiâ et puritate, etque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. » 2^a Subscribit PP. S. Dionysius, l. de *Ecl. Hier.*, c. 3, sub med. ad: « Illa Pontificis Sacerdotumque lavatio, quam summis sive extremis digitis adhibetur, coram sanctissimis signis observatur, quasi coram Christo spectante omnes oculis illius nostras cogitationes, et summorum partium exipatione; ejus omnia considerantibus investigationibus, acquisissimisque, ac integerimis,

et minime corruptis iudiciis definita et constituta. » S. Ambrosius, *Ep.* 63, n. 59, ad *Vercell. Eccl.*, scribit : « Neque enim mediocris virtus Sacerdotis est, cui cavendum, non solum ne gravioribus flagitiis sit affinis, sed ne minimis quidem. » S. Augustinus, l. 2 *contr. lit. Petil.*, c. 30, ait : « Ut sit quisque verus Sacerdos, oportet ut non solo Sacramento, sed iustitia quoque induatur, sicut scriptum est : *Sacerdotes tui induantur iustitiam.* » Videri etiam possunt S. Gregor., l. 4 *Dial.*, c. 59; S. Anselm. ab *Orat.* 25 ad 36; S. Bonav., *tr. de præp. ad Miss.*, c. 4; S. Laurent. Justin., *Serm. de Euch.*; denique lib. 4 *de Imit. Chr.*, c. 5. 3° Ratio est : Minister sacrificans in Altari Corpus et Sanguinem D. N. Jesu Christi, debet cum gratiâ divinâ contendere sanctus esse, et sanctè suum ministerium obire; quia ratio naturalis dicit sancta sanctè tractanda esse : sed Sacerdos in Altari Corpus et Sanguinem D. N. Jesu Christi sacrificat, uti fides docet : Ergo contendere debet, sanctus esse ac santè ministerium suum obire, et consequenter ita vivere, et se ad Missam præparare, ut eam meritò quotidie celebrare possit.

§ 451.

REGULÆ PRO QUOTIDIANA CELEBRATIONE.

Ex dictis sequentes *Regulæ* pro quotidianâ vel frequenti, ac dignâ *Missæ celebratione* pro praxi erui possunt.

PRIMO : CAVENDUM NE QUIS CUM MORTALI CELEBRET.

Primò. Sacerdos celebraturus ante omnia seipsum probet, ne in statu peccati *gravis* accedens ad altare, grande sacrilegium committat; et ideo, quantumque obligatio celebrandi urgeat, vel abstinere debet, et per alium obligationi suæ satisfacere, si congruè fieri possit, vel indispositionem per sacramentalem confessionem reparare, aut si desit copia

confessarii, per contritionem perfectam cum onere quamprimum confitendi. Ita definit Tridentinum, sess. 13, c. 4, allegans terribilia illa Apostoli verba, I *Cor.* II, 29 : *Qui manducatur et bibit indignè, iudicium sibi manducatur et bibit, non dijudicans Corpus Domini.* Et illud, v. 28, præceptum : *Probet seipsum homo.* Et S. Bonaventura, *Tr. de præp. ad Miss.*, c. 4, ait : « Insuper, quod dèterius est, ad tantam quidam pervenerunt diebus istis perversitatem, ut putent, infelicissimi, sua scelera et immunditias peccatorum quæ quotidie recitare proponunt, absque penitentiâ et confessione, per sacram Communionem quotidie celebrantes, expiare. Tales non sunt Sacerdotes, sed sacrilegi, non Christiani, sed hæretici, profectò si fidem rectam haberent, aut peccare timerent, aut celebrare cessarent. » Vide Molina, in *Instruct. Sacr.*, tr. 4, c. 2, et t. 1, § 154.

§ 452.

SECUNDO : CAVENDUS RELAPSUS IN MORTALIA.

Secundò. Sacerdos, ut fructuosè quotidie Missam celebret, non solum debet, si graviter lapsus sit, confessionem præmittere, sed etiam efficaciter *vita emendationi*, cavendo lapsum gravem, saltem frequentem, insistere. Tum quia turpissimum est frequenter et quotidie celebrare, et simul frequenter et vix non quotidie graviter peccare. Tum quia ipsa graviter relabendi consuetudo, saltem ubi moraliter non minuitur, morale argumentum est insufficientis penitentiae præmissæ, adeoque sacrilegæ celebrationis. Unde, I *Cor.* x, 20, monet Apostolus : *Nolo autem vos socios fieri demoniorum. Non potestis calicem Domini bibere, et calicem demoniorum. Non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ demoniorum.* Et *Luc.* III, 8, dicitur : *Facite fructus dignos penitentiae.* Nam *Matth.* VII, 16 : *A fructibus eorum cognoscetis eos.*

concessas per contritionem perfectam cum opere duntaxat
§ 453.

TERTIO: CAVENDA VENIALIA. In hoc est, ut in
Tertio. Sacerdos, ut fructuose quolidie Missam celebret,
licet raro certa conscientia eum de peccato gravi remordeat,
præterea efficitur studere debet ut emendat vitam tepidam et
negligentem, ac non incurrat frequenter quæcumque venialia.
Id quod, præter dicta, § 44, § 29, patet: tum ex eo, quia aliis
nimium deficit; a statu perfectionis sacerdotalis in maximo
negotio Corporis et Sanguinem Christi coasecrandi et commu-
nicandi; tum quia meritò timere potest, ne ex ignorantia
culpabili grave peccatum incurrit, quod eum a sacrilegâ
Consecratione et Communionem non excusat. Nam, *Ecd., lxx,*
1: Qui spernit modica maximè in hac re sacratissimâ pau-
latim decidet. Et S. Basilus, *1. de Bapt., c. 3,* ait: « Non
enim terribile tantum iudicium habet, qui in carnis et spiri-
tus inquinamento ad sancta accedit indignè; accedens verò
reus sit Corporis et Sanguinis Domini. Sed et otiose et inuti-
liter edens accubens in eo, quod non per memoriam ejus,
qui pro nobis est mortuus, est excitatus. Et S. Bonaventura,
Tr. de præp. ad Miss., c. 3, ait: « Non solum mortalia vitanda
sunt, sed etiam venialia peccata per negligentiam et otium
multiplicata, reddunt hominem tepidum, gravem et
obnubilatum, et indispositum, et ineptum ad celebrandum,
nisi dicti pulveres et stipule venialium per afflatum spiritus et
flammam charitatis ventilentur et consummentur, exarsce-
nt igne cordis, et ex consideratione propriæ vililitatis.

§ 454.

**QUARTO: TËPORE EXCUSO AD PERFECTIONEM
TENDENDUM.**

Quarto. Sacerdos quotidie fructuose celebraturus, non
solum tepiditatem excutere debet, sed etiam ad perfectionem

sui status, tum ratione vite, tum ratione præparationis ad
celebrandum studiosè tendere debet. Constat ex dictis, t. 1,
§ 23 et 30 et seq., quibus accedit S. Bonaventura, *Tr. de
præp. ad Miss., c. 8,* dicens: « Vide quid desideres, ne propter
avaritiam... aut consuetudinem... aut temporalis favoris
causâ celebres, sicut multi diebus istis abutuntur ad sui per-
ditionem. Unde etiam M. Avila optabat potius raritatem Sacer-
dotum, et cuidam suo discipulo consulebat, ut præter
Horas Canonicas, duas et mediam horam meditationis Missæ
præmitteret, et unam vel saltem dimidiam horam in gratia-
rum actione insumeret; quod, licet exorbitare videatur, pro-
bat saltem quid de luridâ nonnullorum Sacerdotum præpa-
ratione et gratiarum actione censendum sit, qui, non dijudi-
cantes corpus Domini, ex mera consuetudine, et fortè tantum
propter stipendium, celebrant.

§ 455.

**QUINTO: SACERDOS PERFECTUS QUOTIDIE CUM AMORE
ET TIMORE CELEBRET.**

Quinto. Sacerdos, qui status sui perfectionem attingit, quo-
tidie confitentur celebret, ut qui sanctus est, sanctificetur adhuc,
sic tamen, ut totam suam fiduciam in Deo ex amore
collocet, et ex timore reverentiali propriæ indignitatis non
obliviscatur. Ita monitum S. Laurentii Just., *Serm. de Eueh.,*
sequetur: « In his (Sacerdotibus) conveniant gradus et vita,
gustus et quasiustus, pietas et scientia, fides et charitas. Ista
si adsint, diliguntur a Deo, sublimabuntur a Christo, prote-
gentur ab Angelis, venerabuntur a populis, visitabuntur in
spiritu, ditabuntur donis, complectentur a gratiâ, Beatorum
sociabuntur agminibus, interdumque in celestibus rapien-
tur. » Ubi tamen antea jam præmisit: « In his quantum-
cumque perfecterint Sacerdotes, quamvis præcelsi polleant
sanctitate, minime indolescant, quoniam Presbyteri adhuc
indigni sunt ministerio. Nam si ad hoc angelica inferiora sunt
merita, quid æstimabuntur humana? »

§ 456.

SEXTO : POLLUTIO INVOLUNTARIA IN SOMNIS NON IMPEDIT CELEBRATIONEM.

Sexto. Pollutio in somnis planè involuntaria non debet impedire quotidianam celebrationem, nequidem sub consilio, nisi fortè remaneant effectus et inquietudines, nec spes sit acquirendæ devotionis in ipso actu celebrationis. Ita docet S. Bonaventura, Tr. de præp. ad Miss., c. 4, dicens : « Ubi dictæ maculæ non dederis occasionem vel causam, per præcedentem concupiscentiam, vel inordinatam crapulam, nec secuta est notabilis mentis inquinatio per reminiscentiam vel illusionem phantasticam carnalium, credo quòd accedere possis, salvo meliori iudicio; maximè si singularis devotio, ratione solemnitatis vel alterius similis causæ, te traheret ad celebrandum. » Et licèt hic S. D. cum S. Thomâ, 3 p., q. 80, a. 7, videatur velle ipsam corporis maculam sufficere ad consulendam abstinentiam, nisi specialis devotio urgeat, tamen in eo potissimam vim ponunt, quòd causa data, vel effectus devotionem impediens secuti fuerint. Unde etiam Gerson, Tr. de præp. ad Miss., cons. 7, monet : « Non propter timorem contaminationis Corporis Christi illud cum munditiâ corporali monemur contractare, sed ad indevotionem aut scandalum in nobis vel aliis devitandum... Caveamus a tali spurcitiâ recogitandâ per timorem crebrum, quoniam inficit hæc recordatio plus quàm purget. Assuescat homo spiritualiter spiritualia dijudicare et sentire; sic enim multis et variis phantasmatum inquietantium impudicitias semet absolvet. Sic ea minus curabit, quæ revera minus curanda sunt, corporales loquor sordes. Sic denique magis in conscientiâ quàm corporis puritate confidet. » Pro ejus confirmatione affert visionem S. Petro Cælestino ob hanc naturæ miseriam, et ob diversas doctorum ab eo consultorum hominum opiniones, quotidie celebrare anxio, post factam ad Deum orationem,

ostensam : vidit enim in somnis palatium summi Regis, quod eùm tentaret ingredi, asellus suus in viâ stercore ventrem solvit, ob quod et irriverentiam timens a Domino, audivit : « Ascende, ascende; quare non ascendis? Pro eo, quòd asellus facit consuetudinem suam? quid tibi? ascende, ascende. »

§ 457.

SEPTIMO : QUANDOCUMQUE CELEBRATIO EST LICITA, CONSULENDA EST.

*Septimo. Quandocumque licet Sacerdotibus celebrare, etiam consulendum illis est, ut quotidie celebrent, saltem ut plurimum et per se loquendo, procurando tamen semper ut perfectam habeant dispositionem remotam et proximam, quantum cum gratiâ divinâ possunt. Patet ex § 429, 430, et ulterius ratio est ex S. Bonaventurâ, de Præp. ad Miss., c. 2. Quia aliàs Sacerdos celebrare omittens « privat se omnibus fructibus provenientibus ex sacrâ Communionem, qui sunt peccatorum remissio, fomitis mitigatio, mentis illuminatio, interior refectio, Christi et corporis ejus mystici incorporatio, virtutum roboratio, contra diabolum armatio, fidei certitudo, spei elevatio, charitatis excitatio, devotionis augmentatio, et angelorum convivatio. Item non complet sibi injunctum magnæ dignitatis obsequium, nec officium exercet debitæ servitutis Dei, et tamen scriptum est : *Maledictus, qui facit opus Dei negligenter.* Ultimo, quantum in se est, evacuat divinum cultum et latrâni Creatori debitam, ingratus de beneficiis... Ergo, quantum potes, toto conatu, per exercitium boni operis, lacrymarum contritionem et devotionis flammam, expelle a te omnem leporem et negligentiam, ne inveniariis respue tantorum charismatum dona. »*

Scholium. Dies forte : I. Quid, si quis est valde imperfectus et valde imperfecte celebraturus? II. Quid, si non longè antè com-

misit grave peccatum, presertim carnale, quod tamen proximè est confessus? III. Quid, si ejusmodi peccata consuetudinario committat? Non enim videtur pro hoc esse sanum consilium quotidie celebrare, sicut nec similem laicis quotidie communicare, § 426. Respondeo: Hæc solùm probant tali non esse consulendum ut quotidie celebret, manendo in eo statu: bene tamen illi consultur ut, hoc statu relicto, vitam et celebrationem cum perfectione peragat, quemadmodum illi qui est in peccato, et tenetur celebrare, unice consulere possumus et tenemur ut celebret quidem, sed deposito peccato. Nec est paritas a laico ad Sacerdotem: quia ille, uti iste, ad hoc officium non est destinatus.

§ 458.

OCTAVO: SUBINDE QUOTIDIANA CELEBRATIONE OB REVERENTIAM ABSTINERI POTEST.

Octavo. Potest in aliquibus Sacerdotibus sanum esse consilium aliquoties à quotidie sacrificando ad augendam reverentiam abstinere, dummodo ex negligentia et pusillanimitate non fiat, nec obstet aliqua extrinseca circumstantia. Ita Ludovicus a Ponte, t. 4. Perf. Christ., tr. 2, c. 15, § 2, docens: « Qui ob frequentiam faciendi Sacrum aliquid remitteret de reverentia, expeditur ei abstinere interdum cum sancto timore, ut postea majori cum fervore et amore accederet. »

QUANDO NON EXPEDIT.

Solutum. Non est hic sermo de his qui, ut laxius vivant, nolunt ligari quotidianâ celebratione: nec de his qui, ob negotia et occupationes distrahenes, preparari nequeunt. Hi enimjam mentis sunt a Tridentino, sess. 22, c. 1, de Ref., ut meminerint se in sortem Domini esse vocatos, ac vitam et mores suos ad normam hujus vocationis debere componere, et omnem luxum ac negotia secularia fugere. Nec sermo est de scrupulosis, nunquam de sufficienti dispositione se quietantibus, qui potius ad contemptum scrupulorum impellendi sunt. Nec abstinendum est a quotidianâ celebratione, quando cause extrinsece urgent, v.g. obligatio ratione benefici: quo tamen casu Theologi quotidie obligato non quidem pro sua commoditate, sed pro majori reverentia omissionem Sacri semel

in hebdomadâ concedunt. Item non est abstinendum, si scandalum exinde vel pro ipso Sacerdote, vel in aliqua Communitate oritur. Laudatur etiam a P. Reguera, *Th. myst.*, t. 2, p. 490, praxis, quâ Sacerdos, quoties in exercitiis spiritalibus novam vitam instituit, usque dum post confessionem generalis animus quiescat, ab altari abstinet, sicuti etiam, nisi aliud obstet, ea die, quâ ob compositionem contra charitatem, puritatem, vel aliam sive culpabilem, culpâ etiam per penitentiam abolitâ, sive inculpabilem causam, animus inquietus est, in quibus tamen casibus, juxta Gerson, cons. 8, circumstantiæ et profectus spiritualis Sacerdotis hanc abstinentiam, vel consulendam, vel non, prudenter determinare debent.

§ 459.

NONO: DEVOTIO EXTERNA REQUITUR.

Nono. Quotidiana celebratio postulat ut non solum congruâ devotione intervâ, sed etiam externâ fiat. Intolerabilis enim abusus foret, si maxima Dei dignatio, ad preces sui ministri ad sacrificandum venientis, ministrum in suo munere indecorè tractando audaciorè redderet. Unde bene jubet Tridentinum, sess. 22, decret. de Celebr. Miss., ut Missa, « quantâ maxima fieri potest interiori cordis munditia et puritate, atque exteriori devotionis ac pietatis specie peragatur. » Gravissima sunt verba et actiones, quibus Ecclesia Sacerdotes in Sacrificio Missæ uti voluit, et quidem ex genere suo sub gravi peccato: quæ omnia scilicet, quoad vestes, locum, tempus, ceremonias, vasa sacra etc., devotionem mirifice accendunt. Quæ prouide accuratissime et cum maxima acentia et gravitate observanda, nec cum nimia festinatione quorundam Sacerdotum compatible sunt, in quam cœu diaboli tentationem P. Molina Carth., tr. 3, *Instr. Sac.*, c. 11 et 12, merito graviter invehitur.

TEMPORIS SPATIUM PRO MISSA.

Solutum. Quod ad temporis spatium pro celebratione Missæ attinet, sicuti, maxime in publico, nimia prolixitas, ita et nimia

celeritas vitanda est, saltem illa quæ cum exactâ et decenti ceremoniarum et rubricarum observatione incompatibilis est; pro quâ prudens mensura videtur horæ dimidium, quæ etiam a Synodo Coloniensi an. 1662, probata est. Non enim præcisè curandum ut omnia fiant, sed ut bene et decenter fiant. Nec est sufficiens excusatio quam Sacerdos petit a gustu sæcularium, et quidem vix aut nullatenus devotioni addictorum: memor sit dignitatis suæ, et dignetur in celebrando rationem habere quantumcumque audientium dignitatis, memineritque infinite dignitatis illius qui sub speciebus panis et vini delitescit. Merito M. Avila, videns indecorâ ceremoniarum deperatione celebrantem, et sacram Hostiam indecenti celeritate tractantem, non se continuit, sed ad eum accedens dixit: « Bene se cum illo gerat, est enim Filius boni Patris. »

ALFBIJÖRRI AZ § 440. MOZO DEYATI : OYON

DECIMO : CELEBRANS NON PROFICIENS, DE MALO STATU SUO TIMERE POTEST.

Decimò. Nisi quotidiana vel frequenti celebrationi aut Communioni *profectus* in spiritu respondeat, valde timendum est ne celebrans, vel communicans, qui se putat esse in gratiâ, coram oculis Dei in statu peccati existat. Hoc timendum vel maximè est *recidivis* in gravia, quibus dolor et propositum suum meritò suspecta esse possunt. Deinde idem timendum est non modicè *tepidis*, qui ob venialium contemptum, etiam in ipsâ celebratione vel Communione, facili in mortalia labuntur, dum minùs putant. Denique timendum hoc est *imperfectis*, ne, si non curent sollicitè progredi, sensim in foveam regrediantur. Hæc sunt peccata occulta, et ignorantie, quæ etiam Sancti in se timerunt. Nam si, teste S. Mariæ Magdalenâ de Pazzis, *Vit.* c. 94, « una Communio, facta cum vero spiritu et sensu, apta est ut faciat animam in magnam vitæ perfectionem devenire, » unde ergo miseri nos in tantâ frequentiâ tam parum aut nihil proficimus?

§ 441.

UNDECIMO : NON CELEBRANS VEL COMMUNICANS, SALTEM MISSAM AUDIAT.

Undecimò. Sacerdos ex causâ non celebrans, et quilibet alius non impeditus, saltem studeat *quotidie assistere sacrosancto Missæ Sacrificio*, quantum ei Deus dederit, studiosè pariter et devotè. Hæc est regina devotionum in homine christiano, et uti S. Salesius, p. 2 *Vit. dec.* c. 14, ait: « Sol exercitiorum spiritualium est sanctissimum, sacratissimum et supernum Sacramentum ac Sacrificium Missæ, centrum Christianæ Religionis, devotionis cor, anima pietatis, mysterium ineffabile, quod comprehendit abyssum divinæ charitatis, et per quod Deus sese applicans, realiter nobis communicat magnificæ suæ gratias et favores. » Plura passim dant Ascetæ: Rodericius, *Exerc. perf.*, tr. 8, c. 15. Lancicius, *Opusc.* 13; Bona, in *Horol. Ascet.* etc. Et S. Augustinus, *Serm. 6 de Verb. Dom.*, c. 11, inquit: « Totum intus esse debet: si intus est quod videt homo, quare foris est quod videt Deus. »

MODUS FRUCTUOSÈ MISSAM AUDIENDI.

SCHOLIUM. Modus fructuosè assistendi vel inseriendi Missæ optimus est comitari Sacerdotem in memoriâ Passionis Domini, sive orando vocaliter, sive potius mentaliter, sive juxta Missæ verba et ceremonias, uti alii explicant, seu faciliùs juxta mysteria et sacras sententias. « Pave, inquit S. Chrysostomus, *Serm. de Euch. in encan.*: mensa mysteriis instructa est, et Agnus Dei pro te immolatur, Sacerdos pro te agitur, ignis spiritualis ex sacrâ mensâ refluit, Seraphim adstant sex alii facient gentia, omnes incorporeæ virtutes pro te cum Sacerdote intercedunt, ignis spiritualis de cælo descendit, sanguis in cratere in tuam purificationem ex immaculato latere haustus est, et non erubescis, reverens, confideris: neque Deum tibi propitium facis? »

ADHORTATIO AD DEVOTAM CELEBRATIONEM.

COROLLARIUM. Sit ergo deditus orationi Sacerdos, ut cum debita devotione internâ et externâ quotidie Missam celebrare mereatur: orationem intelligit tum vocalem, tum maximè mentalem, a quâ Sacerdos vix excusari poterit, cum Christus ipse iubeat: « Hoc facite in meam commemorationem. » Sufficiet juxta M. Avila ad preparationem, si bene per longiorem temporis moram expendierit illud, *Matth. xxv, 6*: *Ecce sponsus venit, exite obviam ei.* Et post celebrationem illud, *Joan. xiii, 12*: *Scitis quid fecerim vobis?* Et ipsa Ecclesia non modò totam Missam devotissimis orationibus contextuit, sed et aliis juxta rubricas extra altare dicendis, quæ, si cum attentione et devotione dicerentur, non tam informis celebratio emergeret, præsertim si mediatio præmitteretur: hoc enim vero meditationis igne ex lignis aurei et argentei Sacerdotes conflarent; nimirum hujus meditationis defectu, et quia plurimi Sacerdotes ex illis sunt, de quibus scriptum est, *Jer. xii, 11*: *Quia nullus est qui recogitet corde, factum est quod idem Propheta, Thren. iv, 1, luxit: Quomodo observatum est aurum, mutatus est color optimus? Quàm aliter Sacerdotes agunt orationi dediti? quid? si a meditatione, speciali Dei dono, ad contemperationem transierint? Tunc enimvero cum S. Joanne a S. Facundo semel et iterum a Superiore suo, ob nimiam in sacrificando prolixitatem, reprehensio, responderè poterunt: « Aliud facere utique non possum, ut qui quotidie D. N. Jesum Christum fulgentem in hostiâ istis oculis peccator aspicio. »*

§ 442.

APHORISMI PRO MAGISTRIS SPIRITUALIBUS.

- I. Magisterium spirituale domum est in paucis pretiosum, quod multum operatur secretò, et in publico est otiosum.
- II. Sit Magister exemplar, quod discipulis spiritualis debeat imitari.
- III. Lucretur piam cordis alieni affectionem, quæ cupit aliquid docere perfectionem.

IV. Reddat cor amori Dei subjectum, et hominem faciet in oratione perfectum.

V. Patienter toleret imperfectos, si vult obtinere perfectos.

VI. Si Magister blandè trahet fervidum incipientem, iste, objectis deliciis, observantiam amplectatur ingentem.

VII. Non sit Magister in mandando imperiosus, si vult ut sit discipulus obsequiosus.

VIII. Ad mensuram capaciatas satis sit Magistro obtinere plus minùse sanctitatis.

IX. Si discipulus ad normam ducitur vocationis et inclinationis, citò aliquem conscendet gradum perfectionis.

X. Religiosa urbanitates cum operibus bonisque rationibus, quasi divinis phyllis, cor sanctis trahunt amoribus.

XI. Qui se mortificat altero cogente, quasi cibum gerit stomacho non coquente.

XII. Punire sine corde monstrante amorem, non tam meredi est, quàm vulnerare.

XIII. Si se Magister monstrat iratum, discipulum expectriet turbatum: at si se demonstrat humanum, gignet mitem et planum in illo spiritum.

XIV. In ratione conscientie Magister sit memor prudentie: et quantum in discipulo timoris, tantum in Magistro appareat amoris.

XV. Sit vult agnoscere pro genuino Patre, sit opere largus, neque differat a tenerâ matre.

XVI. Distinguere inter motus gratie et naturæ, virorum est sanctorum, et vitæ insigniter pura.

XVII. Si vult ut discipulus brevè multum progrediatur, non parvus ad Eucharistiam accedere largiatur.

XVIII. Licentiam verò dandam pro Communionem metiri debet ex congruâ dispositione.

XIX. Consilium quotidiane Communionis debet raro dari, et bina Communio hebdomadaria sat erit vel devotissimo seculari.

XX. Nulla regula generalis est sine exceptione, atque regula Communionis pendet a discretionem.

XXI. Perfectio, quae per vim imprimatur alienam, magis habebit apparentiam, quam essentiam planam.

XXII. Extra viam graditur sua cum perfectione, qui nimia utitur festinatione: si enim non lentè festinatur, lotum periclitatur.

XXIII. Sanctitas repentina distat parum a ruina, siquidem in nulla re permanente, incrementum acquiritur repente.

XXIV. Qui tractat de animabus dirigendis ad perfectionem, tractet hoc negotium cum Deo per multam orationem.

CAPUT III.

QUOMODO MAGISTER SPIRITUALIS BONOS A MALIS PER DISCRETIONEM SPIRITUM DISCERNERE, ET VITIATOS EMENDARE DEBEAT.

§ 445.

SPIRITUS ET VIR SPIRITUALIS EXPLICANTUR.

Ut Magister spiritualis incipientes, proficientes et perfectos in via perfectionis rite dirigat, unum ex praecipuis ejus muneribus est omnia spirituum genera examinare et cognoscere, sive ut malos in bonos convertat, sive ut mediocres meliores reddat, sive ut perfectos elevet, et ita virtutes magis solidet, utpote quae sunt omnino necessarium perfectionis fundamentum, sine quibus nulla est perfectio, sed illusio. *Spiritus* autem nomine hic intelligitur interior animae propensio, sive impulsus, quo quis se ad aliquid interius incitari sentit. Sic homo propensus ad orationem, ad penitentiam, ad recollectionem, ad solitudinem, ad paupertatem etc., dicitur habere spiritum orationis, penitentiae etc. At vero propensus ad lites, contentiones etc., dicitur habere spiritum contradictionis etc.; quare propensus ad orationem, sui compositionem, modestiam, silentium, bonum exemplum, loquens, cogitans et tractans de rebus spiritualibus, *vir spiritualis* dicitur.

DISCRIMEN INTER SPIRITUALEM ET DEVOTUM.

SCOLIUM. Ex eo quod sit aliquis devotus, non ideo est spiritualis. Nam vir devotus pollet amore, fervore, pietate. et ad omne